

Yttrande

Datum
2024-02-08
Kontaktuppgifter
Malin Skog

Mottagare
Länsstyrelsen Västra Götaland
Ärendenummer 500-17978-2023

Yttrande gällande ansökan om tillstånd för vindkraftparken Mareld enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon

Swedish Pelagic Federation producentorganisation (SPF) företräder samtliga svenska fiskefartyg över 12 meters längd inom det pelagiska fisket efter bl.a. sill, skarpsill, tobis och makrill i Atlanten, Nordsjön, Skagerrak, Kattegatt och Östersjön. SPF företräder också ett antal fartyg mindre än 12 meter som fiskar kustnära längs Västkusten respektive i Östersjön och våra medlemmar står varje år för ca 90% av den totala fiskade volymen i Sverige. Vi tackar för möjligheten att lämna synpunkter på remissen.

Regeringen har uppdragit åt Länsstyrelsen i Västra Götalands län att bereda tillståndsansökan för den havsbaserade vindkraftparken Mareld som Mareld Green Energy AB ansöker om. Ansökan avser ett tillstånd enligt lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon. LST remitterar nu ansökan för synpunkter på tillåtlighet och eventuella villkor som bör inkluderas i ett möjligt tillstånd.

SPF:s generella inställning samt ställningstagande till parken Mareld

SPF ställer sig generellt negativt till havsbaserad vindkraft på våra fiskeplatser och där fisken reproducerar sig eller har en större del av sin livscykel. Detta då vi anser att alltför mycket kunskap fortfarande saknas när det gäller vilken inverkan en etablering av vindkraftparker får på den marina miljön, i första hand olika fiskarter. SPF anser att denna kunskap, baserad på omfattande långtidsstudier vid befintliga vindkraftparker, måste tas fram innan vindkraft till havs alls kan övervägas. Det är också viktigt att det för vindkraftparker som ges nya tillstånd ställs höga krav på flerårig datainsamling för att inhämta ytterligare kunskap. För pelagiskt fiske är samexistens med vindkraft på samma yta i dagsläget omöjligt och många vindkraftparker konkurrerar därför med vårt fiske om ytan i havet.

SPF anser att det med hänsyn till det omfattande yrkesfiske som bedrivs i området, samt att stora delar av området är riksintresse för yrkesfisket, **ansökan i sin helhet ska avslås**. Underlaget kopplat till yrkesfisket i ansökan är synnerligen undermåligt.

Fisket i området för parken Mareld

Mareld planeras ha endast flytande vindkraftverk, vilket helt kommer omöjliggöra fiske med aktiva redskap. Detta innebär en omfattande negativ påverkan för det yrkesfiske och de yrkesfiskeföretag som är beroende av platsen. Det projekterade parkområdet är viktigt för det pelagiska fisket med aktiva redskap (pelagisk trål och not) efter framförallt sill och skarpsill för konsumtionsändamål. Fångsten levereras som råvara till både svensk och dansk fiskindustri där den används för bland annat sillinläggningar och ansjovistillverkning. Våra medlemmar bedriver också exempelvis makrillfiske med garn och krok i området. Utöver detta bedrivs också ett omfattande och ekonomiskt viktigt demersalt yrkesfiske efter Nordhavsräka, havskräfta och fisk; detta fiske företräds av andra organisationer.

Underlaget i ansökan gällande yrkesfisket är synnerligen undermåligt, då det inte ger någon som helst bild av fiskets geografiska bedrivande i form av tråldrag och en detaljerad analys av de olika fiskesegmenten som använder området. Detta har SPF lyft både till bolaget vid samråd, och till LST Västra Götaland i frågan om kompletteringsbehov under sommaren 2023. SPF anser att LST Västra Götaland inte kan bilda sig en rimlig och rättvisande uppfattning om den omfattande påverkan på yrkesfisket utifrån det underlag som nu ingår i ansökan. Tidsperioden som undersökts är tio år, vilket är i minsta laget för att se de naturliga förändringar i fiskförekomst, kvoter, fiskeregelringar mm. som sker över tid, samt med beaktande av den långa tid som en eventuell vindkraftpark kommer vara i drift. Baserat på detta kräver SPF att LST Västra Götaland i sin tur måste kräva in ett betydligt mer komplett underlag från bolaget i denna fråga.

Parken Mareld kommer om den anläggs omöjliggöra allt pelagiskt och demersalt yrkesfiske med aktiva redskap (Pelagisk trål, not samt bottenstrål), och sannolikt negativt inverka på möjligheterna att fiska med exempelvis drivgarn eller dörj då dessa verksamheter blir svåra att bedriva i ett område med förankringsvagnar lite kors och tvärs under ytan. Området är för djupt för fiske med burar. Konsekvenserna av det förlorade fisket kommer innebära att ett stort antal fiskeföretag kanske inte längre kan bedriva ett ekonomiskt hållbart fiske och därmed tvingas i konkurs eller på annat sätt upphöra med sin verksamhet. Det innebär också med stor sannolikhet minskade landningar av sill, makrill, havskräfta, fisk och Nordhavsräka till kusten med ytterligare negativ påverkan på senare försäljningsled såväl som konsument. Utöver detta kan fiskeföretag som försvinner innebära att hela hamnar (där det i vissa fall endast är ett fåtal aktiva fartyg) slutar ha ett aktivt yrkesfiske, vilket både påverkar hamnens användning, övrig infrastruktur och viktiga kulturhistoriska värden. Även svensk självförsörjning och beredskap äventyras när fiskeflottan minskar och hamnar tas ur bruk. Den negativa påverkan på yrkesfisket och dess kringverksamheter av anläggande av parken är alltså omfattande.

Området för Mareld överlappar i stor utsträckning med riksintresseområden för yrkesfisket, för vilka 3 kap 5§ Miljöbalken som anger: ”*Vattenområden som har betydelse för yrkesfisket eller för vattenbruk ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringarnas bedrivande.*” En vindkraftpark inte bara försvårar det aktuella yrkesfiskets bedrivande, den förhindrar det helt. Med hänvisning till RI yrkesfiske anser SPF att det är uteslutet att en vindkraftpark som omöjliggör fisket kan anläggas på platsen. Det är också viktigt att förstå att parken inte endast omöjliggör det fiske som sker direkt inom parkens område, utan även en stor del av det fiske som bedrivs runtom parken, då parken effektivt skär av trålmönstren mitt i och därmed omintetgör hela tråldrag. Detta innebär också att värdet av det förlorade fiske som parken innebär kommer vara betydligt större än det som endast kan hänföras direkt till parkområdet. Pelagiskt fiske bedrivs inte heller enbart inom det utpekade riksintesseområdet utan är till sin natur dynamiskt och följer fiskens vandringar och ansamlingar som ser olika ut från år till år.

Oro för påverkan på fisk och miljö

Medlemmarna uttrycker en kraftig oro över hur befintliga vindkraftparker kan ha påverkat fiskens beteende och reproduktion. Ändrade strömmar och omblandning (SMHI¹), kroniska

¹ <https://www.smhi.se/forskning/forskningsnyheter/smhis-oceanografiska-forskare-vindkraftparker-till-havs-har-en-storskalig-paverkan-pa-havet-1.202627>

lågfrekventa undervattensljud och vibrationer samt elektromagnetiska fält runt nedspolade kablar kan alla påverka fisken under olika delar av dess livscykel. Olika fiskarter kan reagera olika och varje arts unika biologi behöver tas hänsyn till. Detta är områden där mycket kunskap ännu saknas. SPF ser därför att det är av största vikt att dessa faktorer och hur de kan påverka den marina faunan på alla nivåer såväl lokalt som mer regionalt utreds noggrant. Denna typ av kunskapsinsamling, där data delas med oberoende forskare och myndigheter, bör därför vara ett villkor i ett eventuellt tillstånd.

I södra Östersjön har våra medlemmar över tid som vindkraftparkerna i framförallt tyska och danska vatten och på vad som anses vara tidigare lekplatser för sillen blivit fler, noterat att sillens vandringsmönster och beteende har förändrats och reproduktionen misslyckats. Sillen verkar nu vandra andra vägar och uppehåller sig nu på djupare vatten än tidigare. Detta skulle t.ex. kunna vara kopplat till förändrade strömmönster, vattenomblandning eller undervattensljud kopplat till vindkraftverken. Kunskap saknas fortfarande om faktiska orsakssamband. Därför anser vi att det är av stor vikt att eventuella framtida vindkraftsetableringar noga analyserar påverkan på strömmar, vattenomblandning och språngskikt liksom förändrade bottenförhållanden i övrigt och hur detta kan påverka den marina faunan på alla nivåer och såväl lokalt som mer regionalt.

Synpunkter på villkor mm.

SPF anser att om parken medges tillstånd måste detta förenas med en rad villkor:

- Skyddsåtgärder för att minimera påverkan på fisk och andra vattenlevande organismer under anläggning, drift och avveckling. Exempelvis måste undersökningar, bottenarbete samt nedlägningsarbete för kablar planeras in i tiden på ett sådant sätt att det minimerar påverkan på olika arters lek och födosök i och utanför området.
- All möjlig hänsyn ska tas för att tillse att negativ påverkan på yrkesfisket blir så liten som möjligt och att negativ påverkan på yrkesfisket måste kompenseras ekonomiskt.
- Kontrollprogram inriktade på att samla in kunskap om påverkan på havsmiljö och marina organismer inklusive olika kommersiellt viktiga fisk- och skaldjursarter efter uppförandet. Insamlad data ska delas med oberoende forskare och myndigheter.
- Villkor om ställande av ekonomisk säkerhet är särskilt viktigt, både att summan är skälig så att den kan täcka in en full avveckling och återställande av området till sitt ursprungsskick, samt att summan avsätts hos en oberoende part på ett sätt som försäkrar att den finns även vid exempelvis en konkurs hos bolaget. Vi anser att den föreslagna säkerheten på 6 Mkr per verk känns lågt tilltagen med tanke på de höga kostnader som arbeten till sjöss medför vid en avveckling och avinstallation av parken. Kostnad bör uppskattas av en opartisk bedömare, och vid behov bör villkoret justeras utifrån denna bedömning.

För frågor kopplat till vårt yttrande, kontakta oss gärna.

Vänliga hälsningar,
Malin Skog, SPF PO
 Tel: 0731-508 708
Malin.Skog@pelagic.se